

»BACKCOUNTRY« NI ČISTO ISTO KOT TURNO SMUČANJE

TRIGLAVSKA PRAVLJICA

DEJAN OGRINEC

Sonce, že močno in toplo majsko sonce. In sopara, ki se pojavlja sredi maja. Prej je ni bilo, kasneje se ji pa privadimo.

Muhe tečno brenčijo, mravlje hite in si hlastno iščejo prvo hrano. Smrekove iglice že dobivajo svetlejši, skoraj svetlo zelen ton. Popki na listavcih so že zdavnaj odprti. In dva sva.

Stopava s hitrim korakom v ta svet trohnobe, gnilobe, rojevanja in prebujanja. Živiva namreč za sneg, najina barva je bela, delovna temperatura hladna in okolje, ki ga ljubiva, so pobeljene gore. Pobeljene s snegom. S takim, ki drsi, ki se udara, ki je trd, svež, uležan, kakršenkoli, samo da je pravi sneg.

A kaj bova v takem zgodnjem pomladanskem okolju in v takih razmerah s smučmi na nahrbtnikih? Na najino srečo tovor ni pretežak: nahrbtnik ni preobremenjen, smuči so ožje, čevlji lažji, le palice so — začuda — daljše, kot smo jih vajeni uporabljati pri alpskem smučanju. Še vedno pa so to smučarske palice in so smuči in so čevlji, ki pa niso niti plastični »pancarji«, niti

gorski čevlji, ampak so nekaj drugačni. Kje sva? Na Planini pri jezeru.

PLAZ NA VRATCIH

Še vedno je led na jezerski gladini. No, pravega ledu sicer ni več, gre le še za tvorbo snega, ledu, vode in umazanije iz zraka.

A vseeno sva le nekje, kjer vsaj malo diši po odhajajoči zimi, pa čeprav samo še diši. Gozdovi v okolici planine že zelenijo, muhe še vedno ali pa še bolj brenčijo, o sitnih mravljah pa raje ne bom govoril.

Natikava na smuči trakove, ki jih imenujemo psi, čeprav so za na sneg in ne za po travi.

Poglej, pogledj, sneg! Sicer je že rjavo rumen in pokrit z iglicami, a je le sneg, ki drsi, ki je še vedno hladen in čeprav sije nanj sonce, se še ne da. Od tu naprej vodi bela sled globlje v osrčje gorá, verjetno do tja, kjer je snega še več, kjer se je kljub poznemu koledarskemu datumu še obdržal, kjer še vedno domuje starka Zima. A sploh ni pomembno, da je starka že stara, da se za to leto že posavlja, ko jo sonce

Šolski izlet z nadučiteljem Kocbekom

Nekega spomladanskega jutra leta 1917 so se učenci iz 3. razredov šole Gornji Grad odpravili na izlet, vodnik pa jim je bil nadučitelj **Fran Kocbek**. Po njegovem imenu se zdaj imenuje šola. Ker je bil zelo priljubljen in prizadeven vsepovsod, se mu ni bilo težko dogovoriti in si sposoditi vojaški voz s konji, ki so prišli iz Radmirja. Vozil in upravljal je z njim le en vojak. Drugega prevoza pač takrat ni bilo, posebno za izletniške skupine.

V zgodnjih jutranjih urah so se odpeljali proti Logarski dolini; tam jim je bil cilj. Vso pot med prijetno vožnjo so učenci opazovali lepo naravo z bistro Savinjo, ki se vije skozi sotesko.

Fran Kocbek je učencem pripovedoval zanimive stvari, kot na primer o presihajočem studentu pod Iglo, kjer so se ustavili. Nestrpno so bili s pogledi uprti v vodo, ki je pritekala in odtekala.

Njihov vodnik je že v šoli naročil učencem, naj bodo preskrbljeni za kosilo in naj s seboj vsak prinese kakšen krompir ali jajce.

Pot jih je vodila vse bližje vrhovom v Solčavi, kjer so se ustavili le za trenutke, da so siogle-

dali cerkev, do katere se pride po strmih stopnicah.

Konji so vso pot vozili zelo počasi, da so učenci čim več videli. Ostenje soteske je bilo obraščeno z mahom, tu in tam je bila kakšna majhna smreka ali gaber, ki je rasel v strmini skal. Pogled jim je uhaljal v lepe skupine rume-nega avriklja, ki ga je bilo vsepovsod. Vseskozi jih je spremljala modro zelena bistra Savinja, obsijana s soncem.

Prispeli so do konca poti z vozom. Pri vhodu v Logarsko dolino se je voditelj Fran Kocbek pozdravil z gospodom Logarjem - po tej kmetiji se imenuje Logarska dolina.

Da bi bilo kosilo čim prej pripravljeno, so deklice odšle pomagat v kuhinjo lupit krompir. Tako je bila kmalu kuhana dobra krompirjeva juha in praženec. Po kratkem počitku jih je zatem pot vodila peš proti Okrešlju. Ni bilo več stez - le ena sama je bila, in še ta je bila stezica, ozka, po kateri so hodili drug za drugim, okrog pa je bilo vse lepo zeleno.

Dolga peš pot jih je pripeljala najprej do slapa Rinka. Slap je bil mogočen. Učenci so ga vsi prvič videli in z začudenjem strmeli vanj. Na lesenem mostičku čez Savinjo jih je slikal Fran Kocbek. Ob ostenju so nabirali planinsko cvetje - avrikelj in še druge cvetlice. Vsako cvetlico je

na koncu vsako leto vedno premaga: kot v pravljici zmaga dobro nad zlim.

Kot ta prisposoda je pravljica tudi dežela, kjer sva. Na planinskih kartah sicer ne piše tako, tam le suhoparno piše Triglavski narodni park. A mi s srcem na pravi strani vemo, da tudi tukaj kot v pravljici »šibak« človek »preмага« goro. A kar pustimo bogu-človeku, da uživa v pravljici in misli, kako je pretkan in močan, ko je ugnal goro!

Pozabimo pravljčne pokrajine in napišimo, da sva že malce naprej. Hodiva po dolinah in dolih, polnih snega. Dodatno pestrost pokrajini dajejo borovci in tu in tam kakšen radoveden gam. »Sicer takle človek na takih nogah ni ravno počasen,« priznajo tudi kavke, »ampak doma pa ljudje niso tukaj, čeprav tukaj trmoglavijo, se potijo in sopihajo. No, pa naj kar pridejo, če že hočejo, saj se tako ali drugače vedno vrnejo v svojo dolino.«

»Ve se, tukaj je naš dom,« si misli svizec, ko jadrno z opletajočim repom odhlača čez poljano.

Ustavlja se, občudujeva svizca in se tiho pogovarjava. Narava že zdavnaj ve za naju, nje ni mogoče presenetiti.

Na Vratcih se ustavlja. Vročina, ki je do sedaj vladala in mrtvila, se umakne ostro hladnemu zahodniku. Nevihita bo. Prehladno je. Na hitro

se oblečeva ter začneva drseti po pobočju naprej. Po kratki strmini celo narediva nekaj zavojev. V slogu smučarjev z začetka smučanja poklekava in s tem začuda celo zavijava. Sneg je dober, saj je že čez poldan. Sledi strma prečnica pod Vršaki, kjer previdnosti ni nikoli preveč. Počasi, tipajoče napredujeva. Tu in tam nama zdrsne korak. Težišče snega se poruši in zdrsne v globino. Na srečo se ni končalo tudi z najinim zdrsom. Odpeljalo se je le nekaj kubikov snega. Zdrsel je po grapi in se pridružil snegu, ki se tam spodaj nalaga že vso zimo. Tam se zbira in predeluje, obiskovalci gora pa ga občudujejo in se mu čudijo še dolgo v poletje.

Srečno in še kar zadovoljna sva prišla prek strmega pobočja, nato pa sva zopet odvihrala v malce staromodni, pa še vedno uporabi tehniki po bregovih navzdol. Sneg je odličen za smuko. Kljub toplemu popoldanskemu soncu ga veter zahodnik ni pustil preveč omehčati. Še vedno je tak kot dopoldne, maslen, da se ne predira pregloboko.

Šššš, šššš se sliši, ko zdrviva po pobočjih. Za nama se sicer ne praši, a če bi bil sneg suh, takrat bi se. Če bi se seveda upala tako hitro smučati.

NEURJE NA PREHODAVCIH

Na dnu doline stoji voda. Stoji nad pravim jezerom, čigar površina še vedno čaka sonca, da ji stali skorjo ledu. To stoječo vodo zajameva. Je le stopljen sneg, ukana pravega jezera. Jezero svoje vode še ne da. Poleti jo bo še prehitro konec.

Greva naprej.

Če dvigneš pogled od te snežno vodene mlake, opaziš nedaleč hišo. Kočo, pri koči pa majhno poslopje. Tja sva namenjena. Kljub dokazovanju naravi, da sva v njej sposobna preživeti in se gibati v njej, si raje izbereva trdno in umetno streho nad glavo. V opravičilo nama je, da je zahodno nebo že precej temno, pa tudi zagrm tu in tam.

Zatekla sva se v zimsko sobo na Prehodavcih, na sedlo, od koder so fantastični pogledi proti zahodnemu delu Julijcev. Od Kanina do Razorja in tja do Montaža se odpira neoviran pogled. Še najlepše je v poznojesenskih večerih. Takrat toneta sonce in svetloba počasi. Prikaže se barvna paleta nešteti barv. Konec te slike je v večerih pred bližajočim se poslabšanjem vremena. Čeprav so tudi takrat barve lepe, drugačne, nas verjetno že občutek pred prihajajočim obremenjuje, da ne uživamo tako kot v drugih večerih.

A danes ni nobenih živih barv, ni lepe slike. Bližnji venec gora se še vidi, dalje že ne več. Bližnje obzorje že počasi tone v težke in nizke oblake. Pred takimi oblaki se tudi živali poskri-

njihov učitelj znal sam pripraviti v stiskalnici, in sicer v šoli z učenci. Stiskalnica je bila lesena, na dva vijaka, in vsako cvetico so prej pravilno pripravili na listu papirja, da je nastal herbarijski list. Tako je pozneje vse liste s posušenimi cveticami pripravil v zbirko.

Po dolgi hoji med skalovjem so zagledali izvir Savinje, ki izvira izpod velike skale nedaleč od Okrešlja. Zavili so v gozd, kjer je še od jeseni obležalo listje bukev po tleh, tako da je bila hoja prijetna. Že so zagledali na lepi zeleni jasi kočo - Okrešelj. Bila je majhna in v celoti lesena. Ves trud učencev je bil poplačan. Ponujal se je prelep razgled na vrhove Savinjskih Alp - na Ojstrico, Planjavo, Kamniško sedlo, Tursko goro, Štajersko Rinko, Savinjsko sedlo.

Voditelja je bilo strah za otroke, ko so odšli iskat planike, ki jih je bilo veliko, da bi se jim kaj ne zgodilo. Cilj je bil dosežen, z njim nepozabni trenutki v tako lepi naravi, obdani z visokimi vrhovi in s tako lepimi planinskimi cveticami.

Vrnili so se po istih ozkih stezicah nazaj v dolino, kjer jih je pri Logarju čakal voz s konji in jih srečno pripeljal nazaj v šolo v Gornji Grad. Izlet je bil nepozaben in vsi so si želeli še kdaj srečanja z našimi visokimi vrhovi.